

Gymnázium Přírodní škola, o.p.s.
Profilová práce — třída Ný
Vyšší stupeň studia
2021/2022

Žofie Ema Ekrťová

Tvorba autorských písní

Vedoucí práce: PhDr. Vítek Novotný

Datum odevzdání: 26. 8. 2022

TVORBA AUTORSKÝCH PÍSNÍ

Žofie Ema Ekrťová

Abstrakt

Tématem této profilové práce je tvůrčí činnost, s cílem vytvořit čtyři kompletní nahrávky autorských skladeb. Hlavním cílem bylo napsat čtyři autorské písně a s kompletním aranžmá je nahrát. Písně byly nahrány v domácím studiu na profesionální techniku a ve studiu Soundsquare. Všechny písně jsou dostupné na YouTube kanálu Žofka Ekrť.

Poděkování

Chtěla bych poděkovat svému vedoucímu práce Vítu Novotnému za pomoc v oblasti hudební teorie a v celkovém směřování mé kreativity. Dále bych chtěla poděkovat svému odbornému konzultantovi Marku Doubravovi za pomoc při nahrávání, skladbě a půjčování nástrojů. Velký dík také patří Filipu Radkovi za pomoc při nahrávání kytarových partů a Julii Součkové za nahrávky příčné flétny. Dále chci poděkovat Ondřeji Kučerovi za poskytnutí hlasové nahrávky k písni **Předsíň**. Také děkuji Petře Ohnutkové za inspiraci, pomoc a kritické rady. Děkuji Markétě Ekrť Válkové za její pomoc a poznámky při psaní. Můj největší dík patří Viktoru Ekrťovi, za pomoc při nahrávání, technickou podporu, finální mixáž skladeb, zapůjčení techniky a nahrávání basových a houslových partů. A samozřejmě za celkovou podporu a důvěru, kterou ve mě vkládá. Nikdy bych neměla odvahu do své práce jít a nic by nevzniklo, kdybych neměla jeho pomoc.

Obsah

TVORBA AUTORSKÝCH PÍSNÍ	2
Abstrakt	2
Poděkování	2
Obsah.....	3
1. Předmluva	5
2. Úvod.....	6
2. 1. Cíle.....	6
2. 2. Struktura textové části práce.....	6
3. Skladba	7
3. 1. Postup.....	7
3. 2. Složky nahrávky.....	7
4. Nahrávání.....	8
4. 1. Postup.....	8
5. Rozbory.....	9
5. 1. Složky skladeb	9
5. 1. 1. Použité termíny a zkratky.....	9
5. 2. Otázka vesmíru	11
5. 2. 1. Základní údaje	11
5. 2. 2. Rozbor a komentář k písni	11
5. 2. 3. Nejzajímavější prvky:	13
5. 3. Předsíň.....	14
5. 3. 1. Základní údaje	14
5. 3. 2. Rozbor a komentář k písni	14
5. 3. 3. Nejzajímavější prvky:	16
5. 4. Can I blame you?	17
5. 4. 1. Základní údaje	17
5. 4. 2. Rozbor a komentář k písni	17
5. 4. 3. Nejzajímavější prvky:	19
5. 5. Postrach ulic	20
5. 5. 1. Základní údaje	20
5. 5. 2. Rozbor a komentář k písni	20
5. 5. 3. Nejzajímavější prvky:	21

6. Reflexe tvůrčího procesu skladby a nahrávání písní	22
7. Závěr	24
7. 1. Literatura.....	24
8. Přílohy	25
Otázka vesmíru.....	25
8. 2. Příloha č. 2.....	28
Předsíň	28
8. 3. Příloha č. 3.....	31
Can I blame you?.....	31
8. 4. Příloha č. 4.....	34
Postrach ulic	34
8. 5. Příloha č. 5.....	36
Záměr profilové práce.....	36

1. Předmluva

S hudbou se setkávám již od samého dětství v mnoha podobách. Ať už skrze poslech či vlastní hru na housle a mandolínu. Svoje vlastní písničky jsem ale začala psát až před dvěma lety. Našla jsem v tom vnitřní naplnění a cíl. Ale vše jsem tvořila takzvaně “do šuplíku”. Nikdy jsem nic nedotáhla do finální nahrávky. Proto jsem se rozhodla využít příležitosti, kterou nabízí profilová práce. Dostala jsem šanci vytvořit čtyři žánrově rozdílné písničky a pod profesionálním vedením je nahrát. Získala jsem mnoho cenných zkušeností. Psala jsem texty, skládala melodie, vymýšlela aranžmá a pracovala s dalšími muzikanty při nahrávání. Zjistila jsem, jak náročné může být vytvořit nahrávku a začala jsem si cenit cizí tvorby. Díky profilové práci jsem si ujasnila, že bych se hudbě ráda věnovala i do budoucna. Za tuto příležitost jsem vděčná a jsem ráda, že mohu svoje výsledky představit.

2. Úvod

2. 1. Cíle

- složit a nahrát čtyři písně
- získat praktické zkušenosti v oboru hudební skladba a nahrávání hudby

Poznámka: V mém původním záměru bylo uvedeno nahrání pěti skladeb, ale po konzultaci se svým vedoucím práce jsem se rozhodla počet snížit na čtyři, z důvodu celkové časové i technické náročnosti.

2. 2. Struktura textové části práce

V práci nejprve rozeberu celkovou skladbu všech písniček a obecný postup. Skrze jednotlivé skladby vysvětlím techniky nahrávání, skladbu aranžmá a formální rozložení dramatického oblouku. Každou písničku rozeberu z několika směrů (text, aranžmá, harmonie)

3. Skladba

3. 1. Postup

U umělecké práce není možné stanovit jasně daný postup, kterým se člověk řídí. Stejně tak i moje tvorba písni byla individuální záležitost, která nejde zopakovat dvakrát. Vznik každé písně je odlišný. Do své profilové práce jsem záměrně vybrala čtyři písně, jejichž vznik se vzájemně liší. Tím jsem získala více zkušeností a současně jsem zkoumala, který postup skladby mi sedí nejvíc.

Zjednodušeně jde vznik každé skladby rozdělit na dva způsoby:

- skladba textu, následně melodické části
- skladba melodie, poté psaní textu

V průběhu práce na skladbách jsem se cítila jistěji v prvním postupu - nejprve skladba textu, až poté melodie. V mé profilové práci se ale objevují oba způsoby, stejně jako postup, který se nachází na jejich rozhraní. Jedna z mých písniček je také v angličtině. To mi poskytlo zcela nový přístup ke skladbě, daný jazykovou bariérou. Postupy blíže rozeberu u jednotlivých skladeb.

3. 2. Složky nahrávky

Aby z písničky vznikla kompletní vícestopá nahrávka, je potřeba projít několik kroků. Pořadí těchto kroků se může měnit. Obecně jsem při tvorbě postupovala tímto způsobem:

- tvorba textu
- výběr akordů
- stavba základní melodie
- výběr nástrojů a hledání atmosféry písničky
- tvorba aranžmá a nahrávání
- finální mix

4. Nahrávání

4. 1. Postup

Skladby jsem nahrávala v aplikaci GarageBand, se kterou jsem už v minulosti pracovala. Aplikace je uživatelsky nenáročná, ale pro mé účely stačila. Písničky jsou nahrané na profesionální techniku v domácím studiu nebo ve studiu Soundsquare s pomocí mého odborného konzultanta, Viktora Ekrtu. Mým cílem bylo při nahrávání co nejčastěji používat živé nástroje, aby nahrávka byla co nejvíce pravdivá. Nebylo to ale vždy možné. Nedokázala jsem kontaktovat muzikanty, kteří by daný nástroj ovládali, nebo jsem byla tlačena nedostatkem času. V takovou chvíli jsem používala softwarové nástroje, nebo živě nahrané loopy (smyčky) přímo z aplikace.

Při nahrávání jsem nejprve nahrála základní akordy na mandolínu, na kterou jsem všechny písničky skládala. Tato stopa sloužila především pro základní orientaci, u některých skladeb jsem ji později odstranila. Poté jsem přidala bicí, většinou v podobě smyčky. Tato stopa mi pomáhala držet tempo při nahrávání hlavních vokálů, které následovalo jako další krok. Spolu s nimi jsem také nazpívala vedlejší vokály. Poté jsem nahrávala kytarovou stopu a následně další nástroje a sóla. Nakonec jsem přidávala efekty, nebo vlastní zvukové nahrávky zvuků, např.: zpěvu ptáků či lidských hlasů. Každodenní zvuk může posluchači více přiblížit atmosféru písničky. Je za ním skrytý příběh nebo myšlenka, která dodá písničce novou vrstvu.

5. Rozbory

5. 1. Složky skladeb

Samotnou skladbu můžeme rozebrat z několika směrů. Každá skladba jde primárně dělit na dvě základní složky, text a hudba. Tyto složky je možné rozebírat dál a detailněji je zkoumat.

- Text
 - myšlenka (téma)
 - pojetí tématu a vyznění
 - jazyková stránka

- Hudba
 - harmonie
 - melodie
 - instrumentace a barva
 - aranžmá
 - dramatický oblouk
 - vokály
 - nahrávky zvuků

Každou skladbu rozeberu z několika těchto aspektů. Skrze sebereflexi zdůvodním, proč jsem se svůj text rozhodla zhudebnit, proč jsem v té, které skladbě zvolila zrovna tento postup/slovo/nástroj a zpětně zanalyzuji svůj kompoziční styl. Touto analýzou snad objevím své silné i slabší stránky v kompozici a nahrávání.

5. 1. 1. Použité termíny a zkratky

- v. n. - využití nástroje
- p. t. - počet taktů
- tón. - tónina
- nz. č. - název části
- Vs - verse - sloka
- Ch - chorus - refrén
- I - interlude - mezihra
- Br - bridge - "přechodná část písně"
- In - intro
- Out - outro
- B - bass - basa

- M - mandolin - mandolína
- V - violin - housle
- D - drums - bicí
- E - erhu
- MV - main vocal - hlavní hlas
- BV - backing vocals - vedlejší vokály
- F - flute - příčná flétna
- AG - acoustic guitar - akustická kytara
- EG - electric guitar - elektrická kytara
- T - tamburin - tamburína
- X - xylophone - xylofon
- R - record - nahrávka zvuku
- C - clarinet - klarinet
- S - synthesizer - syntetické piano

5. 2. Otázka vesmíru

5. 2. 1. Základní údaje

- tempo: 200 BPM
- výchozí tónina: A dur
- takt: 3/4

Nz. Č.	intro	Vs 1	I	Vs 2	I	Ch 1	I	Vs 3	I	Vs 4	I	Ch 2	I	Out
p. t.	8	16	8	16	3	40	8	8	8	19	4	40	8	31
tón.	A dur	A dur	A dur	A dur	A dur	A dur	A dur	A dur	A dur	A dur	A dur	A dur	A dur	A dur
v. n.	B, M	B, M, MV	B, M, D	B, M, MV, D	B, M, D	B, M, MV, D	B, M, C	B, M, MV, D	B, M, C, D	B, M, MV, D, BV	M, B	B, M, MV, D, BV	B, M, D	M, MV

5. 2. 2. Rozbor a komentář k písni

Otázka vesmíru je nejstarší ze všech čtyř písniček. Byla napsána cca před rokem. Původní báseň nevznikla s cílem být zhudebněna. Nenapsala jsem ji strukturovaně jako písničku, ale spíš jako volný sled myšlenek. Báseň se mi líbila a byla jsem zvědavá, jakým způsobem vyzní, když ji zkusím zhudebnit. Její myšlenka mi přišla dost silná na hudební nástavbu. Současně mě zajímalo, jakým způsobem jde odrazit čistotu a hravost textu v hudbě. Text se mi líbí svou jednoduchostí a upřímností.

Písnička nemá žádný příběh ani vyvrcholení, je to v podstatě pouze sled myšlenek a otázek, které člověka napadají, když pozoruje letní noční oblohu. Text je oslavou života, krásy světa a zamyšlením nad existencí.

Harmonicky je Otázka vesmíru zajímavě vystavěná. Většinu času používám akordy A5 (tzv. power chord, tedy akord, který nemá ani mollovou ani durovou tercii), D, G, C a na koncích slok a refrénu pracuji s jejich obměnami. Akordy A5, D, G, C jsou ale samy o sobě zajímavé. Hlavní akordy v A dur jsou totiž A, D a E - G a C tedy do tóniny A dur nepatří. Ve stupnici A dur se vyskytnou tóny cis a gis, nikoli c a g. S touto skutečností jde pracovat a skladbu to dělá poutavější. Hned v první sloce se takový

prvek vyskytuje. V celé sloce používám akordy A5, D, G, C, ale poslední dva verše končí akordy A5, G, C, E. Začínají tak na tónice – základním akordu, vychýlí se mimo tóninu v akordech G a C, ale vrátí se zpět na dominantu s akordem E. To skladbu navede zpět “domů”, odkud poté začíná druhá sloka. Ta končí akordy A5, C, G, A5. Jedná se tedy o podobný princip jako u první sloky, jen se akordy po vychýlení z tóniny vrátí zpět na A – tóniku.

Refrén pracuje s další nečekanou obměnou. Posledních šest veršů končí akordy A5, C, G, C. Začíná tedy na tónice, ale “domů” už se nevrátí, protože končí akordem, který nepatří do základní tóniny.

Hlavní melodie se ale občas na některých místech vychyluje od akordů. Tato odchylka vznikla tak, že jsem zkoušela improvizovat druhý hlas. Nebyla jsem si jistá, jestli ho mám nechat, ale po konzultaci s odborným konzultantem jsme ho nakonec ponechali. Je to konkrétně na konci čtvrté sloky. Na konci předposledního taktu zní v hlavní melodii tón H a doprovodný vokál zpívá tón D. Tím vniká základ akordu Hm. Akord A5 (tóny A, E) pod touto melodií tedy úplně neladí. Vzniká tak akord A9sus4 (H moll + A5). Vzniklá disonance je nečekaná a skladbu hezky ozvláštňuje.

Další harmonicky zajímavé místo mi nechtěně vzniklo u posledního tónu čtvrté sloky. Hlavní melodie zde zpívá tón A a mandolína hraje akord A5. Doprovodný vokál ale zpívá tón Cis, který se v akordu A5 nevyskytuje. Tím na tomto místě vzniká A dur.

Aranžmá u této skladby vzniklo zajímavým způsobem. Moje původní představa byla více folková – chtěla jsem použít mandolínu, houslové sólo, kytary a klarinety nebo příčnou flétnu. Skladbu jsem chtěla pojmout orchestrálně.

Nejprve jsem nahrála základní akordy na mandolínu a k tomu hlavní vokál. Můj původní plán se ale ukázal jako málo konkrétní. Vůbec jsem nevěděla, čeho se chytit dál – houslové sólo jsem neměla napsané, stejně tak part pro klarinety. Moje myšlenka nebyla dost nosná. Požádala jsem o pomoc Viktora Ekrtu, aby se se mnou podíval na písničku z jiného úhlu. Navrhl mi basovou linku, která se hodně lišila od mé původní představy. Přidala písničce houpavější rytmus a posadila jí do funkovějšího aranžmá. Do skladby zapadla, líbil se mi hravější pocit, který také hezky sedí k textu. Linka současně narušila vážnost písničky, která občas působila neohrabaně. Ke skladbě jsem přidala smyčkovou stopu bicích a jednoduché mezihry na klarinet. Nakonec zbývalo nazpívat vokály. Písnička je tedy hodně jednoduchá, pracuje pouze se čtyřmi nástroji. Je to veliké vychýlení od mé původní představy, ale jsem s ní spokojená. Samotný text je poměrně komplikovaný, a kdyby bylo i aranžmá složitější, mohlo by to posluchače zahltnout. Jednoduché aranžmá vytváří kontrast s textem a doplňuje ho.

Skladba nemá příliš velký dramatický oblouk, pouze odvypráví, co je potřeba, vyvrcholí v refrénu a na konci odezní se závěrem. Tento závěr byl původně bridge a měl po něm následovat ještě jeden refrén, ovšem s jiným textem. Při nahrávání jsem

ale došla k tomu, že písnička by tím byla moc dlouhá. Líbí se mi jak jí závěr (původní bridge) pomalu utlumí a skladba vlastně skončí do ztracena.

5. 2. 3. Nejzajímavější prvky:

- basová linka
- použití "power" akordu A5
- obměny akordů na koncích slok a refrénu

5. 3. Předsíň

5. 3. 1. Základní údaje

- tempo: 135 BPM
- výchozí tónina: G dur
- takt: 4/4

nz. č.	intro	Vs 1	pre ref	Ch 1	I	Vs 2	pre ref	Ch 2	Br	Ch 3
p. taktů	8	16	16	17	4	16	16	16	20	16
tón.	G dur	G dur	G dur	G dur	G dur	G dur	G dur	G dur	G dur	G dur
v. n.	B, MV, R	EG, D, B, MV	MV, B, EG, D, BV	EG, MV, BV, M, D, B	B, D	EG, D, B, MV	MV, B, EG, D, S	EG, MV, BV, M, D, B, S	EG, D, B, MV	EG, MV, BV, D, B, S

5. 3. 2. Rozbor a komentář k písni

Předsíň je pro mě osobně důležitá skladba. Textově, významově, aranží i atmosférou. Byla napsána v nedávné době a myslím si, že na ní lze sledovat můj osobní vývoj. Je to zvlášť patrné ve srovnání s písni Otázka vesmíru. Už při psaní textu jsem věděla, že chci báseň zhudebnit. Mým cílem bylo napsat rockovější skladbu, která bude ale hravá (inspirace pramenila z písničky The Middle od Jimmy Eat World). Text jsem tedy od začátku strukturovala na refrén, sloky a bridge. Myšlenka mi přijde hodně silná a nosná a zhudebnění ji podpořilo. Myslím, že se s ní jde ztotožnit, popisuje pocity, které někdy zažil každý. Samotu, odcizení a současně vztek na okolí. Text vypráví o čekání na okamžik, o kterém předem víme, že bude nepříjemný. Mluví o chvílích, ve kterých se člověk přetvařuje a necítí se sám sebou. Je o hledání svého místa a vztahu k okolí. Refrén je hodně osobní, možná nejosobnější, co jsem kdy napsala.

Celá písnička svým sdělením vybízí ke smutnějšímu a pomalejšímu aranžmá. Nechtěla jsem ale zvolit neočekávanější směr, a tak jsem se rozhodla pro jiný postup. Mým cílem bylo do skladby dostat vztek a ironii. Myslím, že se mi to povedlo.

S vymýšlením základní linky pro elektrickou kytaru mi pomohl Filip Radek, který ji poté i nahrál. Rozhodla jsem se také přidat syntezátory. Písničce to dalo právě tu atmosféru rocku z 90. let, které jsem chtěla docílit, a která vyvolává hravost. Zajímavé mi také přijdou vokály v prvním před-refrénu. Je méně energický než

sloka, což písničku utlumí, než přijde refrén. Vokály, které tu odpovídají hlavnímu hlasu, vytváří dojem prostoru. Současně také posilují dynamiku. V refrénu je důraz na první dobu a díky tomu je hodně energický. Na konci se roztáhne do prostoru skrze vokály, což posluchače navede k další sloce. V druhém refrénu jsou použity syntezátory, což vytváří pocit prostoru a zároveň druhý refrén dělají tlumenějším než ten první. V bridgi jsem použila tremolo efekt na kytaru. Budí dojem prázdné místnosti a posluchač má pocit, že se zvuk přibližuje a vzdaluje. Hudebně to dobře sedí k textu, kde se zpívá o tajemství a osamění. Rytmus přitom stále drží basa, takže bridge neztratí energii. Myslím si, že bridge je nejlepší část celé skladby.

Nakonec jsem na začátek skladby přidala zvukovou nahrávku hlasu, který říká: "Co tady čekáš jako kdyby ti uletěly včely?" Písničce to přidalo nový význam. Zatímco text pojednává o osamělosti, tato nahrávka tvoří protipól ke sdělení písně. Je to hlas člověka, který si všiml, že hlavní postava textu stojí v rohu a čeká. Je to reakce na text, ale zvukově mu předchází. Líbí se mi, že hned na začátku navodí atmosféru a řekne, že vše nakonec dobře dopadne.

Předsíň pracuje s akordy G, Hm, C, A, v refrénu se změní Hm na D. Hlavní akordy v tónině G dur jsou D a C. Akord A nepatří do základní tóniny, a tímto vybočením skladbu ozvláštňuje. Ve skladbě také pracuji s paralelním mollovým akordem od D, tedy Hm.

Akordy ve slokách jsou G, Hm, C, A, C, G. Každá fráze tedy začíná na základním akordu G, přes Hm jde do subdominanty (C), poté se vychýlí z tóniny na akordu A a pak se znovu přes subdominantu vrátí do tóniky (G).

V před-refrénu jsou využity akordy G, Hm, C a A. Poslední fráze tedy končí na A, tedy na akordu, který do tóniny nepatří. Vytváří to nečekaný harmonický prvek.

Zkusila jsem harmonicky analyzovat první před-refrén a doprovodné vokály pod hlavním hlasem. Hlavní melodie sedí do akordů, ale vokály ne vždy (viz. obrázek 1). Zjistila jsem, že když vokál zpívá dlouhý tón a poté třítónový sestup, druhý tón v sestupu většinou neladí do akordů. Například u prvního sestupu (polovina 2. taktu) zní akord G. První hlas doprovodného vokálu ale zpívá tón A a tím vzniká akord G9. Druhý hlas doprovodného vokálu zpívá C a tím na místě vzniká akord G9/11.

V druhém sestupu hrají akord Hm. Druhý hlas doprovodného vokálu zde zpívá tón H takže ladí do akordu. První hlas doprovodného vokálu ale zpívá tón G. Tím na tomto místě vzniká akord Hm b13.

Ve třetím sestupu druhý hlas ladí do akordu (zpívá tón C do akordu C) ale první hlas ne. Nejprve zpívá tón H a tvoří tak akord Cmaj7, poté A a tvoří tak C6.

Obrázek č. 1
notový zápis před-refrénu *Předstíně* s rozepsanými vedlejšími vokály

5. 3. 3. Nejzajímavější prvky:

- použití syntezátorů
- vedlejší vokály v před-refrénu a jejich rozvíjení harmonie
- kytarové tremolo v bridgi a dojem prostoru, které vytváří
- práce s paralelním mollovým akordem od D (Hm)
- hlasová nahrávka na začátku skladby

5. 4. Can I blame you?

5. 4. 1. Základní údaje

- tempo: 125 BPM
- výchozí tónina: A moll
- takt: 4/4

nz. č.	intro	Vs 1	I	Ch 1	I	Vs 2	I	Ch 2	I	Br	Ch 3
p. taktů	16	16	4	16	4	16	4	16	4	16	16
tón.	Am	Am	Am	Am	Am	Am	Am	Am	Am	Am	Am
v. n.	M, R, X, F, B, E	M, R, X, F, B, E, MV, BV	M, R, X, B, E, BV	M, R, X, B, E, MV, BV, D	M, R, X, B, E, F	M, R, X, B, E, MV, BV	M, R, X, B, E, BV	M, R, X, B, E, MV, BV, D, F	M, R, X, B, E, F	MV, BV, B, U	MV, B, X, R

5. 4. 2. Rozbor a komentář k písni

Písnička Can I blame you vznikala jinak než ostatní skladby. Jednak je to proto, že má anglický text, za druhé proto, že jsem ji ve chvíli, kdy jsem začala nahrávat neměla dopsanou. Napsala jsem první sloku a nahrála jsem si ji do telefonu, jen abych zachovala nápad. Tam jsem nahrávku postupně rozvíjela, napsala jsem refrén a s výsledkem jsem byla natolik spokojená, že jsem se písničku rozhodla dopsat a využít ve své profilové práci. Textově je jednoduchá, protože jazyková bariéra mi znemožnila vytvářet metafory a jinou symboliku. Myslím si, že to ale není na škodu. Text je tím hezky čitelný a upřímný. Vypráví o poznávání jednoho člověka přes nesmělost až k navázání vztahu.

V aranžmá jsem použila mandolínu, příčnou flétnu, ukulele, basu, xylofon a díky softwaru také erhu¹, které má podobný zvuk jako housle. Chtěla jsem, aby písnička byla hodně čistá a upřímná. Aranžmá je proto hlavně akustické, bicí jsou použité pouze v refrénu a skladba je pomalejší. Pro větší navození atmosféry jsem také použila nahrávky zpěvu ptáků. Šlo mi o prolnutí reality a fiktivního světa písně. Mým cílem bylo zdůraznit čistotu a jednoduchost skrze zpěv ptáků.

¹ Erhu je tradiční čínský nástroj se dvěma strunami, který vydává podobný zvuk jako housle. Také se mu říká Čínské housle. Používá se v tradiční i jazzové, rockové nebo popové hudbě. Erhu pravděpodobně vzniklo v období dynastie Tchang (618 - 907 n. l.).

Spolu s jednoduchou melodií na mandolínu, zpěvem ptáků a basou písnička začíná. Po dvou taktech se přidá rytmická mandolína s akordy, zatímco zpěv ptáků se postupně ztlumí. Chvilí na to se přidá erhu a příčná flétna. Začátek je pomalý, erhu přidává pocit táhlosti a melancholie, zatímco příčná flétna a xylofon přidávají čistotu. Na konci první sloky zpívá hlavní vokál: “ My head hurts, 'cos I couldn't sleep last night”. Na to mu odpoví jiný hlas se slovy: “Can I blame you?” Na tuto odpověď jsem hlas modulovala. Přidala jsem echo, overdrive a upravila jsem barvu. Tím jsem způsobila pocit prostoru, jako by odpověď přicházela z dálky. Tento hlas se proplétá skrze celou písničku, buď doplňuje hlavní part v harmoniích, nebo mu odpovídá. Na refrén se přidají bicí, aby skladba víc vyvrcholila. Po refrénu se odpojí melodická mandolína. Ta se opět připojí na druhý refrén. Po druhém refrénu zazní krátká mezihra na příčnou flétnu, která se postupně ztišuje až přejde do bridge. Na ten se odpojí všechny nástroje až na rytmické ukulele a basu. Hlas je modulovaný efektem, a tak přichází z dálky, občas je podpořen vokály. Bridge přirozeně vede k poslednímu refrénu, kde se postupně odpojí i mandolína a zůstane pouze hlas a basa, až odezní do ztracena. Skladba je zakončena nahrávkou zpěvu ptáků. Nahrávka začíná potichu, postupně získává na síle a když dosáhne vrcholu, náhle ztichne. To vytvoří dojem hlubokého nečekaného ticha.

The image shows a musical score for the first four measures of the song "Can I blame you?". It consists of four staves:

- Alto Solo:** Contains the vocal melody and lyrics: "My head hurts 'cos I couldn't sleep last night (Can I blame you?)".
- Acoustic Guitar (top):** Shows a rhythmic accompaniment with eighth notes.
- Violin:** Shows the erhu part with a melodic line and a long note in the second measure.
- Acoustic Guitar (bottom):** Shows the chord progression: Am, F, C, D.

Obrázek č. 2

První čtyři takty **Can I blame you?** s rozepsanými party erhu (v notách jako violin), hlavní melodie, melodické mandolíny (v notách jako první Acoustic Guitar) a akordy (v notách jako druhá Acoustic Guitar)

Harmonicky je Can I blame you? nejsložitější. Používám akordy Am, F, C a D. Am je terciově příbuzný akord od F a C je terciově příbuzný od Am. Při použití těchto akordů harmonie stále krouží okolo základního Am. Až na akord D se rozvine jinak. Akord D ale nepatří do tóniny Am. Správně by zde měl být použit akord Dm. D je vybočením z tóniny a skladbě to dodává napětí. Dalším harmonicky zajímavým prvkem je stupnicové stoupání horního tónu akordů. Toto stoupání začíná na tónu E s akordem Am. Další tón je F, který spolu s tóny A a C tvoří akord F. Poté přichází na řadu tón G a akord C a nakonec tón A a akord D. Zajímavé je, že aby akordy ladily s hlavní melodií, místo akordu C a jeho horního tónu G, by zde měl zaznít tón

Fis a akord Am6. Melodie ve skladbě ale často nerespektuje akordy a vybočuje z nich. Disharmonie, která tím vzniká, se mi hodně líbí. Většinou se jedná o hlavní melodii a nástroj erhu, na několika místech vybočí z akordů i příčná flétna. Na těchto místech často vznikají septakordy.

Ve třetím taktu první sloky, hraje mandolína akord C. Hlavní melodie ale zpívá tón H a tím vzniká akord Cmaj7 (viz obrázek č. 2). Stejně tak v sedmém taktu, zní akord C, ale erhu a hlavní melodie ho obohacují do Cmaj7. V devátém taktu zní akord Am, příčná flétna ho ale doplňuje tónem G a vytváří tak Am7. Hlavní melodie ale zpívá tón F#, a tak vzniká akord Am7/13. Ve čtrnáctém taktu zní akord F, ale hlavní melodie a erhu hrají tón H3 - výsledný akord je F#11. Je vidět, že hodně často nevědomky pracují se septakordy a složitějšími souzvuky. Dodávají skladbě smutnější a melancholičtější nádech.

5. 4. 3. Nejzajímavější prvky:

- použití erhu
- použití akordů Am, F, C a D a stupnicové stoupání horního tónu akordů
- odchylky hlavní melodie od akordů
- nahrávky zpěvu ptáků

5. 5. Postrach ulic

5. 5. 1. Základní údaje

- tempo: 111 BPM
- výchozí tónina: F dur
- takt: 4/4

nz. č.	intro	Vs 1	I	Vs 2	I	Ch 1	I	Vs 3	I	Ch 2	I	Br	Ch 3
p. t.	6	4	2	4	2	6	2	4	2	6	2	7	6
tón.	F dur	F dur	F dur	F dur	F dur	F dur	F dur	F dur	F dur	F dur	F dur	F dur	F dur
v. n.	AG, D, T, M	AG, M, T, D, MV	AG, D, T, M, V	AG, M, T, D, MV	AG, D, T, M, V	AG, B, M, D, MV, BV	AG, D, B	AG, M, MV, D	AG, B, M, D	AG, B, M, D, MV, BV, U	AG, M, D	MV, BV, AG, M, D, B	AG, B, M, D, MV, BV, U

5. 5. 2. Rozbor a komentář k písni

Postrach ulic je spíše starší písnička, byla napsána před necelým rokem. Byla původně napsaná jako báseň a až později jsem se ji rozhodla zhudebnit. Pomocí zhudebnění jde dobře zachovat pocit, který báseň nese. Právě u Postrachu ulic jsem pocit chtěla zachovat a podpořit text hudbou. Hudební složka pracuje s další vrstvou textu, dodala výsledné písničce radost a energii.

Textově je o něco náročnější než ostatní. Je hodně metaforická, pracuje s obrazy a představami. Její význam je čitelný, ale současně je v textu skryto několik dalších vrstev. Vypráví o pocitu nepatřičnosti, odcizení, o tom, jak jsme se občas zasekli na místech, kde být nechceme. Text je zároveň i o člověku který mi chybí, ale který mi rozumí. V refrénu se plně projeví a znovu na něj narazíme v bridgi. Tato osoba je spolehlivým bodem, ač je zrovna nepřítomná. Myšlenka textu je smutná, ale je podána veselým způsobem, s hravostí. Proto je i melodie veselá a rychlá. Od toho se odvíjí i aranžmá.

Celá písnička začíná malým bubnem a melodií na kytaru. Hned od začátku je jasné, že písnička je převážně akustická a spíše folková. Tyto nástroje jsem zvolila, protože jsem chtěla, aby písnička budila "dřevěný" dojem. Aby zněla spíše jako něco, co si člověk může zahrát u ohně na táboře. Po chvíli se přidá mandolína, tamburína a akordy na akustickou kytaru ve svižném tempu. Melodie hlavního vokálu je hodně jednoduchá, v podstatě se jedná o jeden tón. Po první sloce zazní krátká mezihra na

housle, chtěla jsem, aby zněla podobně jako mezihra u písničky Všechna slast musí být spotřebována od Hm.... Druhá houslová mezihra posluchače navede přímo k refrénu. Tam se přidá basa a odpojí se tamburína. Refrénu to dodá houpavější rytmus, basa ho upevní na místo. Přidá refrénu objem a jazzový nádech. Hlavní hlas doplňují bezeslovné vokály. Použila jsem je proto, že text je hodně namáhavý – těžko se v této rychlosti zpívá. Kdyby vokály zpívaly slova, mohla by být nesrozumitelná. Po refrénu jsou dva takty, ve kterých se přidá další bicí stopa. Písničku to postrčí dopředu, dodá jí to energii před další slokou. Na tu se odpojí basa, tamburína i mandolína, zůstane pouze vybrnkávání jednoho tónu na kytaru, akordy na ukulele a malý buben. Sloku to zjednoduší a zklidní. Těsně před refrémem se znovu vrátí bicí stopa a dodá energii. Na refrén se opět připojí basa a vybrnkávání jednoho tónu na ukulele, což druhý refrén odliší od toho prvního. Na bridge zůstane jen tamburína a mandolína, hlavní part podporují vokály, které zpívají slova - bridge je pomalejší a je mu rozumět. Nakonec přijde poslední refrén, ve kterém se opět vrátí basa, tamburína, kytara i ostatní bicí. Písničku zakončí mandolína a tamburína, která odezní do ztracena.

Harmonicky je Postrach ulic poměrně jednoduchý. Používám akordy F, C a v refrénu B. F je tónika a C je její dominanta. Tyto dva akordy se střídají ve sloce, čímž je lehce vnímatelná a jednoduchá. Na konci frází v refrénu zazní akord B, který tvoří nečekaný prvek v harmonii. Tato nečekanost vzniká použitím právě akordu B dur, ne akordu H dur, který je dominantou F.

Na některých místech v houslové mezihře neladí housle do hlavních akordů. Například pokaždé, když hraje v prvním taktu mandolína akord C, druhé housle hrají tón B, a tak vytváří akord C7. V druhém taktu hrají první a druhé housle tóny G a B a spolu tak vytváří akord Gm. Dohromady s akordem F, který hraje mandolína tak na tomto místě vzniká akord F9/11.

5. 5. 3. Nejzajímavější prvky:

- použití akordu B
- houslové mezihry a jejich vybočení ze základních akordů
- akustické aranžmá

6. Reflexe tvůrčího procesu skladby a nahrávání písni

Co se týče časové náročnosti, nejdéle trvalo psaní textů a skladba základních melodií. Každá písnička vznikala jinak dlouho, některé zabraly sotva den, jiné až dva měsíce. Například u Předsíně jsem neměla dlouhou dobu napsaný refrén, vzniklo několik verzí a žádná mi nepřišla správná, než jsem konečně přišla na finální podobu. Otázka vesmíru byla hotová, ale stále jsem s ní nebyla spokojená, upravovala jsem refrén a bridge, než vznikla konečná verze. Ale například Postrach ulic vznikl za jeden den a ve stejné podobě už zůstal. A Can I blame you? vznikala postupně při nahrávání. Celkově mi psaní zabralo rok. Vzniklo mnoho jiných písniček, než jsem napsala právě tyto čtyři, které se nakonec dostaly do mé profilové práce. Každá reflektuje jiný zážitek v mém životě a z toho vzniká jejich žánrová rozdílnost. Ale všechny jsou pro mě stejně důležité.

Nahrávání trvalo mnohem kratší dobu, ale bylo mnohem náročnější. Na rozdíl od psaní, na nahrávání je potřeba si vyhradit speciální čas. Měla jsem dva týdny, ve kterých jsem nahrála vše. Nahrávání jsem nemohla roztahovat časově – když jsem měla připravenou techniku, bylo potřeba vše dokončit.

Psaní i nahrávání mi přineslo i veliký osobní posun. Často jsem musela být trpělivá, nezavrhnout, co jsem vytvořila, nechat to odležet a později se k tomu vrátit. Naučila jsem se poslouchat své nahrávky, což mi ze začátku působilo potíže, a vybírat z nich použitelné části. Naučila jsem se pracovat s nahrávacím programem, vrstvit stopy a realizovat svoji představu. Také si myslím, že jsem se zlepšila v práci s lidmi, v předávání svého nápadu a jeho postupné realizaci.

Paradoxně nebyla nejtěžší technická nebo harmonická stránka práce. Pro mě osobně bylo nejtěžší si věřit. Ze začátku jsem nedokázala stát za svým nápadem a bála jsem se kritiky. Moje skladby jsou jedna z nejosobnějších věcí, co jsem kdy stvořila. Ač jsem z toho stále trochu nervózní, dnes už se těším až svoje písničky pustím dalším lidem. Získala jsem jistotu, sama v sobě i ve své tvorbě. Už se nebojím svůj výtvar prezentovat a hájit.

To ovšem neznamená, že bych dnes neudělala něco jinak. Psáním jsem se zaobírala příliš dlouho – převracela jsem v hlavě nápady, dokud nebyly “dokonalé” a neustále jsem se rozhodovala, kterou písničku nakonec použiji. Kdybych se rozhodla rychleji, měla bych více času na nahrávání. Mohla bych nahrávky vylepšit, dodat jim ještě víc detailů, nazpívat všechny vokály o něco čistěji. Mrzí mě, že jsem to nestihla.

Skrze svoji profilovou práci jsem se hodně posunula v mnoha ohledech. Stále si ale uvědomuji své slabiny, bez kterých bych svoji práci dokázala posunout ještě o něco výš. Mrzí mě, že neumím lépe hrát na některé nástroje, například na kytaru a basu.

Se schopností ovládat nástroj přichází i hudební představivost – co všechno jde na nástroj zahrát a co na něj zní nejlépe. Kdybych ovládala více nástrojů, dokázala bych pro ně vymýšlet komplikovanější party a svoje písničky celkově více hudebně promýšlet.

S mojí tvorbou se změnilo i vnímání skladeb jiných lidí. Písničky si teď v hlavě často rozkládám na jednotlivé stopy, hledám, které nástroje jsou kde použité a přemýšlím nad tím, proč jsou použité. Dokážu vidět těžkou práci za každou nahrávkou a mnohem víc ji ocenit. Občas dokážu odhalit myšlenku za daným zvukem – proč se sem hodí a proč ho interpret použil. Současně si při poslouchání беру i něco pro sebe. Když se mi líbí použití nějakého nástroje, zapamatuji si ho a zkouším s ním také pracovat. Zapisuji si použití vokálů, způsoby stavby melodie a další prvky, které mě v cizí tvorbě zaujaly, abych se jimi mohla inspirovat.

Čas strávený nad touto profilovou prací byl pro mne zásadním zážitkem.

Nejenže jsem si vyzkoušela nové věci, ale především jsem měla šanci ty staré dotáhnout do finále a posunout se hudebně, ale i osobně ve vývoji. Byla to důležitá zkušenost.

7. Závěr

Mým hlavním cílem byla kompozice čtyř písní a jejich následné nahrání. Tento cíl jsem splnila. Práce byla celkově mnohem náročnější, než jsem si původně myslela. Kdybych věděla, jak časově náročné je nahrávání, začala bych s ním dříve. I přesto jsem ale se svými výsledky velice spokojená. Myslím si, že se v nich odráží můj osobní posun v kompozici a nahrávání. Skrze svoji práci jsem získala mnoho zkušeností v oblasti, které bych se ráda věnovala i do budoucna. Jsem velice vděčná za tuto příležitost a děkuji všem, kteří mi s mojí prací pomáhali. Všechny skladby jsou dostupné na YouTube na kanálu Žofka Ekrt.

7. 1. Literatura

- TICHÝ, Vladimír. *Harmonicky myslet a slyšet*. Třetí vydání. Praha: Nakladatelství AMU, 2019. ISBN 978-80-7331-519-1
- HRADECKÝ, Emil. *Úvod do studia tonální harmonie*. Druhé vydání. Praha: Supraphon, 1972.
- MODR, Antonín. *Harmonie v otázkách a odpovědích*. Druhé vydání. Praha: Panton, 1960.
- KOFROŇ, Jaroslav. *Učebnice harmonie*. 10. upravené vydání. Praha: Editio Barenreiter, 2009. ISBN 978-80-86385-14-3
- TOUŠEK, Matyáš. *Profilová práce Přírodní školy: Kompozice písní na vybrané texty*, 2022

8. Přílohy

8. 1. Příloha č. 1

Otázka vesmíru

Kde ses vzal vesmíre
z jednoho bodu,
vzniklo vše bezcílné,
z jakého důvodu
zapomnění a strachu,
stali jsme se součástí hvězdného prachu?

A proč v tom velikém
nesmírnu světa,
jsme živí výkřikem,
živí nás věta?

Proč hudba line se
a kytky kvetou,
a lidé na plese,
si vlasy pletou?

A písně velrybí,
nesou se světem.
Snad plachtám nechybí
vítr co létem,
voní ti slabě,
to vlny hravě,
na babu s měsícem,

potichu hrají,
hází si střevícem,
milence tají.

Proč rostou melouny
a voní tráva?
Bojové letouny
kradou nám práva?

Ke komu mluvíme,
v hlavě tak hluboko?
A víme co vidíme?
A pročpak toužíme
vystoupat vysoko,
dotknout se na oko,
na chvíli nebe,
zapomenout,
že tělo nás zebe.

A písně velrybí,
nesou se světem.
Snad plachtám nechybí
vítr co létem,
voní ti slabě,
to vlny hravě,
na babu s měsícem,
potichu hrají,
hází si střevícem,
milence tají.

A proč jsi vesmíre,

nechal nás žít?

Snad není to bez cíle,

snad můžem snít,

ve tvém vybuchujícím břiše,

zatímco zabíjíš nás tiše.

8. 2. Příloha č. 2

Předsíň

(“Co tady čekáš jako kdyby ti uletěly včely?”)

Sedím v temné předsíni,
jsou tři hodiny ráno.
Dnes nejdu spát, si umíním,
vše stejně už je dáno.

Sedím v temném pokoji
a jenom píšu básně.
Je potřeba se vyzbrojit,
vždyť zítra má být krásně.

V rozích se sbírá tma
a objímá šaty co mi nepadnou.
Vztek si nechám na doma,
říkejte věci co vás napadnou.
Mívám smíšené pocity,
když vás sleduji.
Samota má své kvality.

Je lehčí se zlobit a utéct,
než přiznat že to bolí.
Je lehčí být rebel a všechno sladit solí,
než přiznat,
že to bolí.
Než přiznat,

že to bolí.

Nastavit si budík

na vybírání.

Včas se všichni vzbudí,

chopte se svých zbraní.

Se zavřenýma očima,

se tančí mnohem líp.

Však stejně něco začíná,

ať se stane cokoliv.

Někdo v rohu stát musí,

hrdinský čin co vezmu na ramena.

Dneska se to nosí,

a samota bývá šílená.

Tak často bývám cizí,

že jsem cizí sobě.

Myšlenky mi mizí,

však najdu je v zásobě.

Je lehčí se zlobit a utéct,

než přiznat že to bolí.

Je lehčí být rebel a všechno sladit solí,

než přiznat,

že to bolí.

Než přiznat,

že to bolí.

Když se někdo zeptá,

řeknu jim to vše?

Tajemství mě leptá,

však nikdo se mě neptá
a co se ví, se šeptá.

Od teď budu abstraktní,
bez pozemského těla.
Ptát se mě je netaktní
a tak se nikdo neptá.

Je lehčí se zlobit a utéct,
než přiznat že to bolí.
Je lehčí být rebel a všechno sladit solí,
než přiznat,
že to bolí.
Než přiznat,
že to bolí.

8. 3. Příloha č. 3

Can I blame you?

My head hurts
'cos I couldn't sleep last night.
(Can I blame you?)

Ran into you,
now I won't forget your smile.

Stayed longer in school,
just so I could see your eyes.

I can stay here until ten,
but maybe I will see you again.

REF: I like the way you smile
I like the way you think
(I) Haven't had dinner yet,
...things happen.
(Can I blame you?)

A week in another world,
how can I continue to live
(right here, right now?)

We were too far,
but what if you forget it now.

Can we both promise,

promise that it wasn't a dream?

Oh I can still feel the air
and how it felt when we were there.

REF

BRIDGE: I wanna give you stars
hold them in your arms,
and in their shine,
maybe you are mine.
We're gonna be fine,
'cos maybe you are mine.

REF

Volný překlad:

Bolí mě hlava,
protože jsem včera v noci nedokázala spát.
(Mohu vinit tebe?)

Narazila jsem na tebe
a teď nezapomenu tvůj úsměv.

Zůstala jsem déle ve škole,
jen abych mohla vidět tvé oči.

Mohu tu zůstat do deseti,
ale možná se uvidíme znovu.

REF: Líbí se mi jakým způsobem se usmíváš,
líbí se mi jakým způsobem přemýšlíš.

Ještě jsem neměla večeri,
...ale to se stává.

(Mohu vinit tebe?)

Týden v jiném světě,
jak můžu dál žít
(tady a teď?)

Byli jsme moc daleko,
ale co když to teď zapomeneš?

Můžeme si oba slíbit,
slíbit, že to nebyl sen?

Stále cítím ten vzduch,
jaké to bylo když jsme tam seděli.

REF

BRIDGE: Chci ti dát hvězdy,
drž je ve svých rukách,
a v jejich záři,
jsi možná můj.

Budeme v pořádku,
protože jsi možná můj.

REF

8. 4. Příloha č. 4

Postrach ulic

Chycen znovu v pasti lví,
nikdo mi tu nepoví,
věci co chci slyšet,
věci co mě baví.
Utrpení z hlubin,
vesele mě zdraví.

Šedý pokoj vůně mlhy,
peřiny vypraných dnů.
Udržet násilím vloh,
Co nacházím v šuplatech snů.

Ztracen v lese zapomnění,
kde skutečnost se často mění.
Schován ve své čepici,
jsi postrachem ulicí,
co nemá nazbyt času.
Však zrovna v něm máš krásu,
však zrovna v něm máš krásu.

Na útěku před zapomněním,
až příliš často měním,
skrýše klíčů vzpomínek,
až za jistých podmínek,
ztrácím pojem o čase,
jsem cizí v tomhle nečase.

Ztracen v lese zapomnění,

kde skutečnost se často mění.

Schován ve své čepici,

jsi postrachem ulicí,

co nemá nazbyt času.

Však zrovna v něm máš krásu,

však zrovna v něm máš krásu.

Překvapeni noži,

co je nosím po kapsách.

Snad vás to nesloží,

vždyť to není zas tak moc.

Tvá odpověď by byla jiná,

uvidím tě do Vánoc?

Náhoda je často líná,

Přiběhnu jí na pomoc.

Ztracen v lese zapomnění,

kde skutečnost se často mění.

Schován ve své čepici,

jsi postrachem ulicí,

co nemá nazbyt času.

Však zrovna v něm máš krásu,

však zrovna v něm máš krásu.

8. 5. Příloha č. 5

Záměr profilové práce

Tvorba autorských písní

Téma

Skladba a nahrávání písní na vlastní texty

Cíle

Složit a nahrát čtyři písně a získat praktické zkušenosti v oboru hudební skladba a nahrávání hudby.

Jak toho dosáhnu?

rešerše a studium literatury (Učebnice harmonie - Jaroslav Kofroň, Harmonie v otázkách a odpovědích - Antonín Modr, Úvod do studia tonální harmonie - Emil Hradecký, All you need is ears - George Martin,...).

- kompozice písní: melodicko-harmonický základ a text
- skladba aranžmá: instrumentace, finalizace formálního rozložení skladby
- nahrávání v profesionálním studiu
- teoretický rozbor vzniklých písní

Výstupem budou čtyři kompletní nahrávky.

Postup práce + časový plán

Listopad - prosinec: rešerše

Leden - duben: skladba písní

Květen: nahrávání

Červen: rozbor písní a práce na textové části profilové práce

Minimální rozsah:

Čtyři nahrané písně.